

Uzasadnienie

Przedmiotowa nowelizacja rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. Nr 89, poz. 730) stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 22a ust. 8 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

Nowelizacja rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników dotyczy zmian w zakresie warunków i trybu dopuszczania do użytku szkolnego podręczników.

Celem nowelizacji rozporządzenia w pierwszym rzędzie jest wprowadzenie zmian w zasadach dopuszczania do użytku szkolnego podręczników polegających na wprowadzeniu obowiązku opracowywania podręcznika w dwóch formach, tj. tradycyjnej (papierowej) oraz w formie elektronicznej lub tylko elektronicznej. Pozostałe zaproponowane w nowelizacji zmiany wynikają z oceny funkcjonowania dotychczasowych rozwiązań i w szczególności dotyczą:

- 1) doprecyzowania przepisów określających tryb i warunki dopuszczania do użytku szkolnego podręczników zawierających wybrane treści nauczania (tj. podręczników wydawanych w częściach składających się na serię podręczników), a także dodatkowych materiałów przeznaczonych dla ucznia zawartych w podręcznikach do edukacji wczesnoszkolnej i do nauczania języków obcych nowożytnych;
- 2) ograniczenia możliwości składania wniosku o dopuszczenie do użytku szkolnego kolejnych wydań podręcznika zmienionych w części stanowiącej nie więcej niż 20% (nie wcześniej niż po upływie 3 lat od dnia dopuszczenia podręcznika do użytku szkolnego);
- 3) wprowadzenia dodatkowej, końcowej opinii językowej, w przypadku gdy opinia merytoryczno-dydaktyczna kończy się stwierdzeniem o pozytywnym zaopiniowaniu podręcznika pod warunkiem dokonania wskazanych przez rzeczoznawcę poprawek;

- 4) rezygnacji z dopuszczania do użytku szkolnego podręczników wspomagających edukację (tzw. podręczników pomocniczych) przeznaczonych do kształcenia ogólnego dla mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym (zeszytów ćwiczeń, słowników tematycznych);
- 5) doprecyzowania przepisów określających tryb i warunki dopuszczania do użytku szkolnego podręczników przeznaczonych do nauczania przedmiotów uzupełniających przyroda oraz historia i społeczeństwo na IV etapie edukacyjnym.

Przewiduje się wprowadzenie następujących zmian w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników, zwanym dalej „rozporządzeniem”:

1) § 1 pkt 1 lit. a, pkt 4 i pkt 10 projektu (podręczniki pomocnicze dla mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym)

W rozporządzeniu uchyla się przepisy regulujące dopuszczanie do użytku szkolnego podręczników wspomagających edukację (tzw. podręczników pomocniczych) przeznaczonych do kształcenia ogólnego dla mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym. Podręczniki pomocnicze przeznaczone dla mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym, z uwagi na ich charakter (zeszyty ćwiczeń, słowniki), stanowią jedynie materiały uzupełniające i mogą być, tak jak inne materiały dydaktyczne, wykorzystywane według uznania nauczycieli w procesie nauczania.

2) § 1 pkt 1 lit. b projektu (indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne)

Zmiana § 1 ust. 2 rozporządzenia ma charakter porządkowy i jest konsekwencją zmian wprowadzonych w nowych rozporządzeniach Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie:

- 1) warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach,

szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. Nr 228, poz. 1490);

- 2) warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach (Dz. U. Nr 228, poz. 1489).

W ww. rozporządzeniach wprowadza się obowiązek opracowywania dla każdego ucznia niepełnosprawnego, posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego. Program taki opracowuje zespół nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem, na podstawie wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia.

Indywidualny program edukacyjno - terapeutyczny zastąpił dotychczasowy indywidualny program edukacyjny, który opracowywany był dla ucznia przez nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniem.

3) § 1 pkt 2, pkt 3 lit. c i pkt 5 lit. a i f (uchylenie przepisów dotyczących podręczników przeznaczonych do kształcenia zintegrowanego)

W przepisach rozporządzenia uchyla się określenie „kształcenie zintegrowane”, które związane jest z I etapem edukacyjnym (klasy I-III szkoły podstawowej) określonym w dotychczasowej podstawie programowej kształcenia ogólnego.

Trwający obecnie rok szkolny 2010/2011 jest ostatnim rokiem obowiązywania dotychczasowej podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych w zakresie I etapu edukacyjnego, a zatem nie będą już dopuszczane do użytku szkolnego programy i podręczniki przeznaczone do kształcenia zintegrowanego.

Nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych określa I etap edukacyjny terminem „edukacja wczesnoszkolna” i w tym zakresie przepisy rozporządzenia nie ulegają zmianie.

4) § 1 pkt 3 lit. a i b, pkt 5 lit. g-i, pkt 6 lit. a, c i d, pkt 7 lit. c i d (podręcznik przeznaczony do kształcenia ogólnego i podręcznik przeznaczony do edukacji

wczesnoszkolnej - wydawanie podręcznika w częściach oraz dodatkowe materiały zawarte w podręcznikach)

Nowelizacja rozporządzenia proponuje zmianę przepisów, które regulują warunki, jakie powinien spełniać podręcznik przeznaczony do kształcenia ogólnego i podręcznik przeznaczony do edukacji wczesnoszkolnej.

Zgodnie z proponowanymi zmianami, podręcznik do kształcenia ogólnego powinien zawierać usystematyzowaną prezentację wszystkich treści nauczania z zakresu danych zajęć edukacyjnych na danym etapie edukacyjnym, ujętych w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Natomiast podręcznik do edukacji wczesnoszkolnej powinien zawierać usystematyzowaną prezentację wszystkich treści nauczania z zakresu czterech obszarów edukacji wczesnoszkolnej tj. edukacji polonistycznej, społecznej, przyrodniczej i matematycznej. Treści nauczania z pozostałych obszarów edukacji wczesnoszkolnej (np. edukacji muzycznej, plastycznej, zajęć technicznych czy komputerowych), nie muszą być zawarte w podręczniku do edukacji wczesnoszkolnej.

Jednocześnie w rozporządzeniu dopuszcza się możliwość wydawania podręczników do kształcenia ogólnego i podręczników do edukacji wczesnoszkolnej w częściach składających się na serię podręczników przeznaczonych do danych zajęć edukacyjnych albo do edukacji wczesnoszkolnej. Zgodnie bowiem z nowo dodawanymi ust. 2a i 2b w § 6 rozporządzenia, jeżeli wydanie w częściach podręcznika do kształcenia ogólnego i podręcznika do edukacji wczesnoszkolnej jest uzasadnione ze względu na funkcjonalność użytkowania podręcznika, tj. w zależności od zakresu treści nauczania z danych zajęć edukacyjnych na danym etapie edukacyjnym lub zakresu treści nauczania z edukacji wczesnoszkolnej, podręcznik wydaje się w częściach składających się na serię podręczników. Każda część podręcznika powinna zawierać usystematyzowaną prezentację wybranych treści nauczania z zakresu danych zajęć edukacyjnych lub treści nauczania z zakresu edukacji wczesnoszkolnej.

Omówione powyżej zmiany wprowadzane w § 6 ust. 1, 2, 2a i 2b rozporządzenia powodują konieczność wprowadzenia odpowiednich zmian w § 12 ust. 1, 5 i 6 rozporządzenia. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że w projekcie zastępuje się określenie „koncepcja podręcznika albo podręczników obejmujących pozostałe treści nauczania” określeniem „koncepcja serii” (§ 10 ust. 8 i § 12 ust. 5) w odniesieniu do podręcznika przeznaczonego do kształcenia ogólnego

oraz podręcznika przeznaczonego do edukacji wczesnoszkolnej, które są wydawane w częściach. W przypadku podręcznika wydawanego w częściach wnioskodawca ubiegający się o dopuszczenie do użytku szkolnego poszczególnych części podręcznika obowiązany jest przedłożyć wraz z wnioskiem koncepcję serii, w szczególności informację o planowanej liczbie podręczników wraz z rozkładem treści nauczania w pozostałych częściach podręcznika w ramach serii. Obowiązkiem rzeczoznawcy, który opiniuje daną część podręcznika pod względem merytoryczno-dydaktycznym, jest również ocena koncepcji serii, w szczególności rozkładu i uwzględnienia treści nauczania w pozostałych częściach podręcznika w ramach serii, o czym stanowi nowy przepis § 10 ust. 8 rozporządzenia.

Zgodnie z dotychczasowymi przepisami rozporządzenia, każdy podręcznik do kształcenia ogólnego mógł zawierać materiały pomocnicze przeznaczone dla ucznia, w szczególności karty pracy, zeszyty ćwiczeń i materiały multimedialne. W przedmiotowej nowelizacji proponuje się, aby taką możliwość pozostawić tylko w przypadku podręcznika do edukacji wczesnoszkolnej i podręcznika przeznaczonego do nauczania języka obcego nowożytnego (nowy § 6 ust. 2d). Podręczniki te będą mogły zawierać dodatkowe materiały przeznaczone dla ucznia, które - jeżeli nawiązują do treści podręcznika i są niezbędne do realizacji celów kształcenia i treści nauczania określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego - podlegają dopuszczeniu do użytku szkolnego łącznie z tym podręcznikiem. Powyższa zmiana jest związana ze specyfiką nauczania na I etapie edukacyjnym oraz specyfiką nauczania języków obcych nowożytnych. Coraz częściej tradycyjne podręczniki do edukacji wczesnoszkolnej zastępowane są przez tzw. pakiety edukacyjne, zawierające kolorowo ilustrowane zeszyty ćwiczeń, karty pracy, wycinanki. Tego typu publikacje są chętnie wybierane przez nauczycieli. Dodatkowe materiały przeznaczone dla ucznia dołączone w ramach tzw. pakietu edukacyjnego stanowią integralną część podręcznika i tworzą z nim spójną całość, są traktowane jako elementy podręcznika i tym samym podlegają procesowi dopuszczenia, a także ocenie rzeczoznawców łącznie z podręcznikiem. Nieodłączną częścią podręczników przeznaczonych do nauczania języka obcego nowożytnego są też często zeszyty ćwiczeń oraz nagrania dźwiękowe zapisane na płytach CD/DVD. Są to elementy, które powinny być oceniane przez rzeczoznawców łącznie z podręcznikiem, któremu towarzyszą. Dlatego też w § 10 wprowadza się nowy przepis ust. 8a, zgodnie z którym w przypadku podręcznika przeznaczonego do edukacji wczesnoszkolnej

i podręcznika przeznaczonego do nauczania języka obcego nowożytnego, który zawiera dodatkowe materiały przeznaczone dla ucznia, rzeczoznawca sporządzający opinię merytoryczno-dydaktyczną, jak również rzeczoznawca sporządzający opinię językową, obowiązany jest również ocenić te materiały. Z kolei wnioskodawca, który ubiega się o dopuszczenie do użytku szkolnego podręcznika zawierającego dodatkowe materiały obowiązany będzie do dołączenia tych materiałów do wniosku (§ 12 ust. 4 pkt 1) oraz do przekazania ich każdemu ze wskazanych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania rzeczoznawców (§ 13 ust. 3a).

5) § 1 pkt 3 lit. c (przejrzysta szata graficzna podręcznika)

Zmiana w § 6 w ust. 4 w pkt 7 rozporządzenia polega na dodaniu wymogu przejrzystości szaty graficznej. Rzeczoznawcy opiniujący podręczniki niejednokrotnie zwracali w swoich opiniach uwagę na zbyt duże nagromadzenie i nieprawidłowe rozmieszczenie grafiki, nieczytelność rysunków czy tabel, niewłaściwy dobór wielkości i kroju czcionki. W związku z powyższym, w rozporządzeniu do katalogu warunków, jakie musi spełnić podręcznik dopuszczany do użytku szkolnego dodano wymóg dotyczący przejrzystości szaty graficznej (przyjazna grafika, dobór kolorów, rozmieszczenie rysunków, zdjęć itp.), która będzie dostosowana do percepcji odbiorcy i zawartości treściowej podręcznika.

6) § 1 pkt 4 (podręcznik w formie elektronicznej)

Komputer oraz technologie informacyjne i komunikacyjne towarzyszą edukacji już od przeszło 10 lat. Według danych GUS dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych w 2010 r. ponad 90% gospodarstw domowych z dziećmi w wieku poniżej 16 lat posiada w domu komputer, w tym 83% ma dostęp do Internetu. Korzystanie z komputera i Internetu jest zatem dla większości uczniów codzienną czynnością.

Wydawnictwa edukacyjne dołączają do podręczników pomoce dydaktyczne na nośniku elektronicznym. W szkołach coraz powszechniej wykorzystywane są tablice interaktywne połączone z siecią Internet. Wraz z pojawieniem się różnego rodzaju urządzeń przeznaczonych do czytania elektronicznych treści, coraz więcej pozycji książkowych pojawia się również w wersji elektronicznej. Od 2009 r. także podręczniki mogą mieć formę elektroniczną. W wykazie podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego uwzględniających nową podstawę programową

znajduje się obecnie 14 pozycji (tytułów) opracowanych w formie tradycyjnej i w formie e-booków, oraz 10 tytułów podręczników opracowanych (wyłącznie) w formie multimedialnej.

Z uwagi na powyższe, w przedmiotowej nowelizacji proponuje się wprowadzenie zasady, w myśl której podręczniki będą mogły być dopuszczane do użytku szkolnego w następujących formach:

- a) w formie papierowej i stanowiącej jej odpowiednik formie elektronicznej (obie formy będą podlegały jednoczesnemu dopuszczeniu do użytku szkolnego),
- b) tylko w formie papierowej (dotyczy podręczników przeznaczonych dla I etapu edukacyjnego) albo
- c) tylko w formie elektronicznej.

Zgodnie z dotychczas obowiązującymi przepisami, podręczniki były dopuszczane w formie tradycyjnej i mogły być dopuszczane w formie elektronicznej. Obecnie proponuje się, aby każdy podręcznik opracowany w formie papierowej, z wyłączeniem podręczników przeznaczonych dla I etapu edukacyjnego (podręczniki do edukacji wczesnoszkolnej i do nauczania języków obcych nowożytnych w edukacji wczesnoszkolnej), posiadał swój elektroniczny odpowiednik, przy czym forma elektroniczna powinna być tożsama pod względem treści z formą papierową, natomiast standard wersji elektronicznej musi odpowiadać warunkom wymienionym w § 9 ust. 4 rozporządzenia. Dzięki takiemu rozwiązaniu, wybrany uprzednio przez nauczyciela podręcznik, uczeń będzie mógł nabyć w formie tradycyjnej bądź w formie elektronicznej, w zależności od własnych preferencji oraz posiadanych urządzeń umożliwiających korzystanie z określonej elektronicznej wersji podręcznika. Jednocześnie nie ulega zmianie przepis umożliwiający dopuszczanie do użytku szkolnego podręczników tylko w formie elektronicznej.

Z uwagi na specyfikę nauczania na I etapie edukacyjnym proponuje się, aby podręczniki przeznaczone do tego etapu edukacyjnego w dalszym ciągu mogły mieć tylko formę tradycyjną (papierową).

Powyższe rozwiązania umożliwią powszechniejsze wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w nauczaniu, jak również umożliwią odciążenie uczniowskich tornistrów.

Zmiany w § 9 ust. 4 wynikają z konieczności uszczegółowienia wymagań, jakie powinny spełniać podręczniki w formie elektronicznej. Dotychczasowa praktyka

dopuszczania do użytku szkolnego podręczników w formie elektronicznej wykazała, że wymagania te są mało precyzyjne.

Należy pamiętać, że z podręcznika w formie elektronicznej powinni móc korzystać uczniowie o zróżnicowanych umiejętnościach w zakresie posługiwania się technologią informacyjną. Stąd też konieczne jest, aby podręcznik w formie elektronicznej zawierał opis sposobu jego uruchomienia albo opis sposobu instalacji i uruchomienia (w zależności od zastosowanych rozwiązań technicznych umożliwiających korzystanie z podręcznika - jeden podręcznik może wymagać tylko uruchomienia, a inny może wymagać zainstalowania przed uruchomieniem), tak aby nawet „mniej wprawiony” użytkownik potrafił z niego skorzystać (§ 9 ust. 4 pkt 1). Z tych samych względów niezwykle istotne jest, aby w podręczniku znalazł się system pomocy zawierający opis użytkowania podręcznika (§ 9 ust. 4 pkt 2).

Podręcznik w formie elektronicznej powinien ponadto zawierać mechanizmy nawigacji i wyszukiwania, przy czym w rozporządzeniu zwraca się szczególną uwagę na elementy pozwalające na sprawne posługiwanie się podręcznikiem, czyli spis treści i skorowidz w postaci hiperłączy, tak aby korzystanie z podręcznika było proste i wygodne (§ 9 ust. 4 pkt 3). Ważną cechą podręcznika w formie elektronicznej jest również możliwość drukowania jego treści (w zależności od potrzeb użytkownika, fragmentów strony, poszczególnych stron i całego podręcznika), z wyłączeniem dynamicznych elementów multimedialnych, których wydrukowanie nie jest możliwe – elementy ruchome i animowane, interaktywne, filmy itp. (§ 9 ust. 4 pkt 4).

7) § 1 pkt 5 lit. b-e (warunki dopuszczania do użytku szkolnego podręczników)

W § 10 określono warunki dopuszczenia do użytku szkolnego podręcznika, przy czym w kolejnych jednostkach redakcyjnych wydzielono treści dotyczące podręczników do nauczania przedmiotów uzupełniających przyroda oraz historia i społeczeństwo z rozbiem na II i IV etap edukacyjny. W roku szkolnym 2012/2013 do szkół ponadgimnazjalnych wejdzie nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego, a wśród nauczanych przedmiotów pojawią się także powyższe przedmioty uzupełniające. Liczbę sporządzanych opinii merytoryczno-dydaktycznych należy uzależnić od zakresu treści ujętych w każdym z tych podręczników.

8) § 1 pkt 6 lit. a i b (warunki dotyczące wniosku o dopuszczenie do użytku szkolnego podręcznika w formie elektronicznej)

W związku ze zmianami w § 9 rozporządzenia (obligatoryjnym dopuszczaniem podręcznika w dwóch wersjach papierowej i elektronicznej), w § 12 w ust. 2 wprowadza się regulację, zgodnie z którą osoba składająca wniosek o dopuszczenie do użytku szkolnego podręcznika, we wniosku powinna także opisać środowisko sprzętowe i programowe niezbędne do użytkowania podręcznika. Opis środowiska sprzętowego i programowego powinien zawierać podstawowe informacje dotyczące danych technicznych urządzenia oraz oprogramowania niezbędnego do użytkowania podręcznika, przy czym zakres tych danych powinien być uzależniony od rodzaju urządzenia, tak aby przyszły użytkownik był w stanie określić, czy będzie miał możliwość użytkowania takiego podręcznika.

Podręcznik w formie elektronicznej może być zamieszczony zarówno na informatycznym nośniku danych, jak też w Internecie. Do wniosku należy dołączyć podręcznik w formie elektronicznej zamieszczony na elektronicznym nośniku danych w celu jego dołączenia do dokumentacji postępowania. W przypadku zamieszczenia podręcznika w Internecie, wnioskodawca obowiązany jest ponadto dołączyć do wniosku informację o miejscu publikacji podręcznika (adres strony www, na której znajduje się podręcznik) oraz o sposobie dostępu do niego (jeżeli np. dostęp jest chroniony hasłem).

Ponadto rzeczoznawcy, opiniujący podręczniki w formie elektronicznej, podnosili, iż zdarza się, że przekazywane do opinii podręczniki nie przeszły korekty edytorskiej. Rolą rzeczoznawcy jest sporządzenie opinii o podręczniku, a nie opracowanie edytorskie podręcznika, które powinno być dokonane przed złożeniem wniosku o dopuszczenie podręcznika do użytku szkolnego i przekazaniem egzemplarza rzeczoznawcy. Dlatego też w § 12 ust. 4 w pkt 1 i 2 rozporządzenia doprecyzowano, iż podręcznik dołączony do wniosku o jego dopuszczenie jest opracowaniem przygotowanym do publikacji i poprawnym pod względem edytorskim.

9) § 1 pkt 6 lit. e (ograniczenie przez 3 lata możliwości składania wniosku o dopuszczenie do użytku szkolnego podręcznika zmienianego w części nie większej niż 20%)

W § 12 w ust. 8 rozporządzenia wprowadza się przepis, zgodnie z którym wniosek o dopuszczenie do użytku szkolnego nowego wydania podręcznika, zmienionego w części stanowiącej nie więcej niż 20% objętości, nie może być

złożony przed upływem 3 lat (każdy etap edukacyjny trwa 3 lata) od dnia dopuszczenia do użytku szkolnego podręcznika, chyba że nastąpiły zmiany w podstawie programowej wychowania przedszkolnego, kształcenia ogólnego, kształcenia w zawodzie lub w profilach kształcenia ogólnozawodowego. Z dotychczasowej praktyki wynika, że zmiany wprowadzane w podręczniku często polegają jedynie na zmianach szaty graficznej, kompozycji strony, itp., nie są to natomiast istotne zmiany treści podręcznika. Należy pamiętać, że kluczową rolę w procesie nauczania odgrywa nauczyciel, który odpowiada za proces edukacji i aktualność przekazywanej wiedzy, traktując podręcznik jedynie jako narzędzie wspomagające. Jeżeli określone treści zamieszczone w podręczniku utraciły aktualność, to obowiązkiem nauczyciela jest poinformowanie o tym uczniów. Zatem możliwość aktualizacji podręcznika po 3 latach wydaje się być optymalnym rozwiązaniem.

10) § 1 pkt 7 lit. a – c (przekazywanie rzeczoznawcom podręcznika w formie elektronicznej)

Zmiany wprowadzane w § 13 w ust. 2 i 3 są konsekwencją zmian w § 12 ust. 4 pkt 1 i 2 rozporządzenia. Zgodnie z nowym brzmieniem § 13 ust. 2, 3 i 3a rozporządzenia, wnioskodawca obowiązany jest przekazać każdemu ze wskazanych rzeczoznawców przygotowany do publikacji poprawny pod względem edytorskim egzemplarz opracowania podręcznika w formie papierowej i w formie elektronicznej, zawierający materiał ilustracyjny wraz z projektem okładki, a w przypadku podręcznika tylko w formie elektronicznej, wnioskodawca przekazuje każdemu ze wskazanych rzeczoznawców przygotowany do publikacji poprawny pod względem edytorskim egzemplarz kompletnego opracowania podręcznika zamieszczony na informatycznym nośniku danych albo informuje każdego ze wskazanych rzeczoznawców o miejscu publikacji podręcznika wraz ze sposobem dostępu w Internecie. Jednocześnie w przypadku podręcznika, który będzie miał wyłącznie formę elektroniczną, przepisy rozporządzenia zobowiązują wnioskodawcę do przekazania rzeczoznawcom również wydruku podręcznika, z wyłączeniem tych elementów, których wydrukowanie nie jest możliwe, w celu ułatwienia pracy rzeczoznawcom (nanoszenia ewentualnych uwag, poprawek bezpośrednio na wydrukowany tekst).

11) § 1 pkt 7 lit. d i pkt 8 (opinie rzeczoznawców oraz końcowa opinia językowa)

W § 14 wprowadza się zmiany w zakresie sporządzanej przez rzeczoznawcę opinii. Tak jak dotychczas było to uregulowane w § 13 ust. 7 rozporządzenia, rzeczoznawca w opinii obowiązany będzie stwierdzić, czy podręcznik spełnia warunki określone w § 6-9 rozporządzenia, co w szczególności oznacza, że rzeczoznawca będzie musiał ocenić, czy wersja elektroniczna spełnia warunki określone w § 9 ust. 4 rozporządzenia (§ 14 ust. 1 rozporządzenia). Jeżeli rzeczoznawca stwierdzi, że podręcznik nie spełnia wymaganych warunków i wyda opinię negatywną, to obowiązany będzie wskazać w tej opinii, których warunków podręcznik nie spełnia, a także przedstawić wyczerpujące uzasadnienie w tym zakresie (§ 14 ust. 1a rozporządzenia). Nie będzie musiał natomiast sporządzać w takiej sytuacji szczegółowego wykazu wszystkich błędów.

Ponadto, przewiduje się wprowadzenie zmian w zakresie sporządzania opinii językowych (na konieczność dokonania zmian w tym zakresie zwracali uwagę rzeczoznawcy oraz Rada Języka Polskiego). Zgodnie z nowym § 14 ust. 2a rozporządzenia, w przypadku gdy rzeczoznawca wyda opinię merytoryczno-dydaktyczną pozytywną pod warunkiem dokonania wskazanych przez rzeczoznawcę poprawek (tzw. „warunkowa” opinia merytoryczno-dydaktyczna), rzeczoznawca wyznaczony do sporządzenia opinii językowej, obowiązany będzie sporządzić jeszcze jedną opinię językową (kończącą) stwierdzającą poprawność pod względem językowym poprawionych (w wyniku zgłoszonych w opinii merytoryczno-dydaktycznej poprawek) fragmentów podręcznika. Wprowadzenie do podręcznika poprawek wskazanych przez rzeczoznawców w tzw. „warunkowych” opiniach merytoryczno-dydaktycznych często powoduje zmiany w warstwie językowej, w związku z czym sporządzenie opinii językowej po zakończeniu wprowadzania zmian, wynikających z „warunkowych” opinii merytoryczno-dydaktycznych, jest uzasadnione. Oznacza to również, że wydawca obowiązany będzie do przekazania rzeczoznawcy sporządzającemu opinię językową egzemplarza poprawionego opracowania podręcznika wraz z wykazem wszystkich zmian, jakich dokonano w podręczniku, przy czym rzeczoznawca oceniać będzie pod względem poprawności językowej jeszcze raz tylko te części podręcznika, które zostały zmienione w wyniku tzw. „warunkowych” opinii merytoryczno-dydaktycznych.

12) § 1 pkt 9 (wymagane kompetencje rzeczoznawców)

Dopuszczanie podręczników w formie elektronicznej wymaga biegłości w posługiwaniu się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi. Zatem w związku z obligatoryjnym dopuszczaniem podręczników w formie elektronicznej, każdy rzeczoznawca opiniujący podręcznik zgodnie z wymogami określonymi w § 9 ust. 4 rozporządzenia, musi posiadać kompetencje w dziedzinie technologii informacyjno – komunikacyjnych i taki wymóg proponuje się dodać w § 19 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia.

13) § 1 pkt 11 (treść adnotacji w podręczniku)

Zgodnie z nowym brzmieniem przepisu § 22 rozporządzenia, wydawca podręcznika obowiązany będzie – tak jak dotychczas – zamieścić w podręczniku adnotację o dopuszczeniu podręcznika do użytku szkolnego. Dotychczasowy § 22 określał wzory takich adnotacji (9 wzorów adnotacji w zależności od rodzaju podręcznika). W nowelizacji rozporządzenia rezygnuje się z określania wzorów adnotacji, jednocześnie wprowadzając przepis, który określa, jakie informacje powinny być podane w adnotacji zamieszczanej w podręczniku.

Każda adnotacja zamieszczona w podręczniku powinna zawierać imiona i nazwiska rzeczoznawców, którzy wydali pozytywną opinię o podręczniku, a także etap edukacyjny i typ szkoły, dla których podręcznik jest przeznaczony. Ponadto, w adnotacji powinna znaleźć się informacja o rodzaju zajęć edukacyjnych, dla których podręcznik jest przeznaczony, w tym o zakresie kształcenia: podstawowym lub rozszerzonym (informacja o zakresie kształcenia będzie podawana w podręcznikach do szkół ponadgimnazjalnych). Z kolei adnotacja zamieszczana w podręcznikach do nauczania zawodu albo profilu kształcenia ogólnozawodowego powinna określać nazwę zawodu lub zawodów albo profilu kształcenia ogólnozawodowego, dla których podręcznik jest przeznaczony. Ponadto, jeżeli podręcznik jest przeznaczony do nauczania języka obcego nowożytnego w adnotacji powinna się znaleźć również informacja o poziomie zaawansowania w skali Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Oprócz powyższych informacji, w adnotacji powinna znaleźć się również informacja o roku dopuszczenia podręcznika do użytku szkolnego.

14) § 1 pkt 12 (opłaty za dopuszczenie do użytku szkolnego podręcznika i dodatkowych materiałów przeznaczonych dla ucznia)

Zgodnie z proponowanymi zmianami, rzeczoznawca opiniujący podręcznik musi ocenić obie formy podręcznika, papierową i elektroniczną, co wymaga większego nakładu pracy. Również rzeczoznawcy opiniujący podręczniki do edukacji wczesnoszkolnej i podręczniki do nauczania języka obcego nowożytnego, które zawierają dodatkowe materiały przeznaczone dla ucznia, mają do sprawdzenia więcej materiałów. W związku z powyższym w rozporządzeniu przewiduje się zmiany w wysokości opłat wnoszonych przez wnioskodawców wraz z wnioskiem o dopuszczenie podręcznika do użytku szkolnego.

15) przepisy przejściowe

Trwający obecnie rok szkolny 2010/2011 jest ostatnim rokiem obowiązywania dotychczasowej podstawy programowej kształcenia ogólnego na I (klasy I-III szkoły podstawowej) i III (gimnazjum) etapie edukacyjnym. Tak więc, od roku szkolnego 2011/2012 na I i III etapie edukacyjnym będzie obowiązywać już tylko nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego. Od roku szkolnego 2012/2013 dotychczasową podstawę programową kształcenia ogólnego zacznie sukcesywnie zastępować nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego także na II i IV etapie edukacyjnym. Stopniowa zmiana podstawy programowej kształcenia ogólnego widoczna jest w ilości składanych wniosków o dopuszczenie podręczników do użytku szkolnego uwzględniających dotychczasową podstawę programową kształcenia ogólnego. Od dnia 30 stycznia 2009 r. złożono 70 takich wniosków, w tym 23 w 2010 r., a w 2011 r. już tylko 2. Biorąc pod uwagę harmonogram wdrażania nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego, składanie wniosków o dopuszczenie do użytku szkolnego podręczników do dotychczasowej podstawy programowej kształcenia ogólnego, będzie celowe najpóźniej do końca 2012 r. (§ 2 projektu).

Zgodnie z przepisem przejściowym zawartym § 3 projektu, do wniosków o dopuszczenie do użytku szkolnego podręczników, złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, będą miały zastosowanie dotychczasowe przepisy rozporządzenia.

W § 4 projektu proponuje się, że w przypadku podręczników w formie papierowej, które zostały już dopuszczone do użytku szkolnego według dotychczasowych zasad, wydawca będzie mógł wprowadzić na rynek wersję elektroniczną odpowiadającą takiej dopuszczonej do użytku szkolnego wersji papierowej podręcznika – pod warunkiem, że wersja elektroniczna nie będzie

zmieniona w porównaniu z dopuszczoną do użytku wersją papierową. Inaczej mówiąc, wydanie elektronicznej wersji podręcznika będzie traktowane zgodnie z § 23 rozporządzenia jako kolejne niezmienione wydanie podręcznika.

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 i z 2009 r. Nr 42, poz. 337).

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

Ocena Skutków regulacji (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie

Rozporządzenie dotyczy wydawców podręczników, dyrektorów przedszkoli, dyrektorów szkół, nauczycieli oraz rzeczoznawców wpisanych na listę prowadzoną przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. Rozporządzenie dotyczy również uczniów i rodziców.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do konsultacji następującym związkom zawodowym i partnerom społecznym:

- 1) Zarządowi Głównemu Związku Nauczycielstwa Polskiego;
- 2) Sekcji Krajowej Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”;
- 3) Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność 80”;
- 4) Zarządowi Głównemu Związku Rzemiosła Polskiego;
- 5) Wolnemu Związkowi Zawodowemu „Sierpień 80”;
- 6) Społecznemu Towarzystwu Oświatowemu;
- 7) Zarządowi Głównemu Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego;
- 8) Zarządowi Głównemu Stowarzyszenia Oświatowców Polskich;
- 9) Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych;
- 10) Konfederacji Pracodawców Polskich;
- 11) Krajowej Izbie Gospodarczej;
- 12) Business Centre Club - Związkowi Pracodawców;
- 13) Krajowemu Forum Oświaty Niepublicznej;
- 14) Radzie Szkół Katolickich;
- 15) Stowarzyszeniu Nauczycieli Polonistów;
- 16) Polskiemu Towarzystwu Historycznemu;
- 17) Polskiej Izbie Książki;
- 18) Polskiemu Towarzystwu Walki z Kalectwem;
- 19) Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym;
- 20) Instytutowi Badań Literackich PAN;
- 21) Radzie Języka Polskiego;
- 22) Polskiej Akademii Umiejętności;
- 23) Edukacyjnemu Porozumieniu Rodziców;

- 24)Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego;
- 25)Państwowej Komisji Akredytacyjnej;
- 26)Konferencji Rektorów Akademickich Uczelni Niepaństwowych;
- 27)Komitetowi Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk;
- 28)Komitetowi Informatyki Polskiej Akademii Nauk;
- 29)Polskiemu Towarzystwu Informatycznemu;
- 30)Radzie do Spraw Edukacji Informatycznej i Medialnej przy Ministrze Edukacji Narodowej;
- 31)Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego;
- 32)Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

3. Wpływ rozporządzenia na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Nie przewiduje się skutków finansowych uchwalenia projektowanego rozporządzenia, które powodowałyby konieczność poniesienia dodatkowych wydatków z budżetu państwa. Projektowane rozporządzenie nie będzie też skutkowało zmianą poziomu dochodów lub wydatków jednostek samorządu terytorialnego.

Wnioskodawca ubiegający się o dopuszczenie podręcznika do użytku szkolnego, wnosi odpowiednią opłatę wraz z wnioskiem o dopuszczenie podręcznika do użytku szkolnego.

Począwszy od dnia 1 stycznia 2011 r., w związku z likwidacją rachunku dochodów własnych, wnioskodawca ubiegający się o dopuszczenie podręcznika do użytku szkolnego wnosi opłatę na rachunek dochodów budżetu państwa. Wysokość opłat wnoszonych przez wnioskodawców ubiegających się o dopuszczenie podręcznika jest określona w projektowanym rozporządzeniu.

W ramach kwot opłat wniesionych przez poszczególnych wydawców zawierane są umowy z rzeczoznawcami wskazanymi przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania na sporządzenie opinii o podręczniku. Suma wydatków przeznaczonych na honoraria dla rzeczoznawców nie przekracza wysokości opłat wniesionych wraz z wnioskami o dopuszczenie podręczników do użytku szkolnego.

Umowy zawierane z rzeczoznawcami - po likwidacji rachunku dochodów

własnych oraz wykorzystaniu środków z rachunku pomocniczego państwowej jednostki budżetowej utworzonego na podstawie art. 93 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych* (Dz. U. nr 157, poz. 1241 z późn. zm), w 2011 roku i 2012 r.- będą finansowane ze środków pochodzących z rezerwy celowej nr 57. Środki te są przeznaczone na finansowanie zmian systemowych wynikających z art. 94 ww. ustawy z tytułu przejętych zadań realizowanych w 2010 r. na podstawie art. 22a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 5256, poz. 2572, z późn. zm.), które były finansowane ze środków gromadzonych na rachunku dochodów własnych.

W projekcie budżetu państwa na rok 2012 r. zaplanowano kwotę w wysokości 1 920 000,00 złotych na wypłaty honorariów dla rzeczoznawców za sporządzone opinie o podręcznikach szkolnych. Szacuje się, że taka będzie również kwota dochodu państwa z tytułu opłat wniesionych przez wydawców ubiegających się o dopuszczenie podręczników do użytku szkolnego w 2012 r.

4. Wpływ rozporządzenia na rynek pracy

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.